

# Οφθαλμολογικά Επείγοντα Περιστατικά

## Εγκαύματα του οφθαλμού

### Παθοφυσιολογία

Κάθε καυστική ουσία προκαλεί περιγεγραμμένη ή διάχυτη καταστροφή του κερατοειδούς και του επιπεφυκότα και μέσω διάχυσης προκαλεί καταστροφή στο φακό και το ραγοειδή χιτώνα.

Η βαρύτητα εξαρτάται από το είδος, την πυκνότητα και το pH του διαλύματος.

Διαβρώσεις από οξέα: η επίδραση του διαλύματος σε βαθύτερα στρώματα συνήθως εμποδίζεται από την επιφανειακή πήξη των λευκωμάτων.

Διαβρώσεις από αλκάλια: γρήγορη εξάπλωση στο εσωτερικό του οφθαλμού εξαιτίας ρευστοποιού νέκρωσης. Γι' αυτό, συνήθως, σοβαρότερες συνέπειες.

### Συμπτώματα

- Έντονος πόνος στο προσβεβλημένο μάτι
- Φωτοφοβία
- Οξεία επιδείνωση της όρασης
- Έντονη δακρύρροια
- Βλεφαρόσπασμος, αμυντική προφυλακτική θέση
- Ανησυχία, φόβος

### Διαγνωστική

- Ιστορικό: απασχόληση με καυστικές ουσίες
- Ιστορικό από τρίτους
- Κλινική εικόνα

### Θεραπεία



- Απομάκρυνση, το γρηγορότερο, της βλαπτικής ουσίας
- Ενδεχ. βίαιη διάνοιξη των συνεσπασμένων βλεφάρων
- Ενδεχ. κολύριο με τοπικό αναισθητικό
- Πλύση με πολύ νερό υπό πίεση με διάλυμα Ringer ή καλύτερα, αν υπάρχει, με φυσιολογικό ορό είτε με φιάλη πλύσης των ματιών ή με τον ασθενή σε ύπτια θέση και ξεπλένοντας από τη ρίζα της μύτης προς την παρεία
- Μηχανική απομάκρυνση των αδιάλυτων στερεών ουσιών (άσβεστος) και από τους θόλους του επιπεφυκότα με υγρή γάζα κ.λπ.
- Αναστροφή, αν γίνεται, του άνω βλεφάρου και καθαρισμός του ταρσαίου επιπεφυκότα
- Ενδεχ. αναλγησία (π.χ. μορφίνη i.v. 5-10 mg) και αγχολυτική (π.χ. Dormicum® 1-3 mg)
- Αποστειρωμένη κάλυψη του ματιού, εφ' όσον την ανέχεται ο ασθενής

### Μεταφορά

- Μετά από επαρκή πλύση, γρήγορη μεταφορά σε οφθαλμολογική κλινική

## Διατιτράινοντα τραύματα οφθαλμών

## Παθοφυσιολογία

Τραυματισμός του κερατοειδούς, του επιπεφυκότα και εξαρτημάτων του ματιού, ανάλογα με το μηχανισμό του τραυματισμού συνήθως με εισχώρηση ξένων σωμάτων στο μάτι. Προκαλείται από αιχμηρά αντικείμενα (μαχαίρι, κλαρί, σύρμα κ.λπ.), θρίγματα γυαλιού από ατυχήματα σε παρμπρίζ ή γυαλιά ματιών, ξεκόλλημα κομματιών από εργαλεία (σφυρί, κοπίδι), εκपुरσοκροτήσεις (π.χ. αεροβόλο όπλο σε παιδιά), βεγγαλικά, σταγόνες από τηγμένα υλικά, υγρά σε υψηλή θερμοκρασία.

Διατιτράινοντα τραύματα του οφθαλμού οδηγούν σε οξεία απειλή της όρασης, πρωτοπαθώς από τον τραυματισμό, δευτεροπαθώς από λοιμώξεις, δευτεροπαθές γλαύκωμα, δευτεροπαθή καταρράκτη και αποκόλληση του αμφιβληστροειδούς.

## Συμπτώματα

- Συνήθως επώδυνη οξεία διαταραχή της όρασης, που εξαρτάται από το μέγεθος και το βάθος διείσδυσης του ξένου σώματος
- Η απουσία πόνου δεν είναι ασφαλές κριτήριο για ν' αποκλειστεί μία διάτρηση
- Δακρύρροια, διάχυτη εκχύμωση ή αιμορραγία στον επιπεφυκότα

## Διαγνωστική

- Ιστορικό (δυνατή ή πιθανή διείσδυση ξένου σώματος· σε κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις και πολυτραυματίες να σκεφτόμαστε τραυματισμό των οφθαλμών)
- Μειωμένη ενδοφθάλμια πίεση
- Απώλεια της στρογγυλότητας της κόρης
- Ορατή είσοδος τραύματος στον κερατοειδή και το σκληρό χιτώνα
- Πρόπτωση οφθαλμικού ιστού

## Προσοχή

- Προσεκτική εξέταση του ματιού, διότι μερικές φορές συμβαίνει οπαστική σύγκλιση των βλεφάρων (και έτσι μπορεί να συμπεστούν προς τα έξω εσωτερικά τμήματα του ματιού)· η έγκαιρη διάγνωση είναι αποφασιστική για τη διατήρηση της όρασης

## Θεραπεία



- Να μη χορηγούνται οφθαλμικές σταγόνες ή αλοιφές (οδηγούν σε επιδείνωση)
- Αποστειρωμένη επικάλυψη, χωρίς πίεση στο μάτι, σκέπασμα και των δύο ματιών ώστε να μην κινούνται
- Ενδεχ. καταπράνση π.χ. Valium 2-5 mg ε.φ. και αναλγησία π.χ. Tramal, Tramadolol 50-100 mg ε.φ.

## Μεταφορά

- Και στην παραμικρή υποψία διατιτράινοντος τραύματος, άμεση μεταφορά για οφθαλμιατρική εξέταση, ενδεχ. σε νοσοκομείο

## Κρίση γλαυκώματος-οξύ γλαύκωμα

### Παθοφυσιολογία

Σχετικά απότομη αύξηση της ενδοφθάλμιας πίεσης σε τιμές 50-80 mmHg (κανονικά έως 20 mmHg) εξαιτίας διαταραχής της αποχέτευσης του ενδοβολβικού υγρού (οσμήτως εξαιτίας απόφραξης της γωνίας του πρόσθιου θαλάμου). Πρωτοπαθής αιτία η συγγενής στένωση της γωνίας του θαλάμου και το χρόνιο γλαύκωμα. Δευτεροπαθώς από τραυματισμούς, εγχειρήσεις, ενδοφθάλμιες φλεγμονές και αγγειοπάθειες του αμφιβληστροειδούς.

### Συμπτώματα

- Πολύ έντονοι, σχεδόν αφόρητοι πόνοι στο μάτι που πάσχει, με περικογχική αντανάκλαση και στα παρακείμενα τμήματα του προσώπου, αλλά και στην ινιακή χώρα, στο θώρακα ή την κοιλιά
- Απότομη επιδείνωση της όρασης, με νεφελοειδή όραση, έγχρωμο σκύκλωμα και πηγές φωτός
- Ναυτία, εμετός, εφίδρωση, βραδυκαρδία
- Κοκκίνο μάτι χωρίς ενδείξεις φλεγμονής (χωρίς εκκρίσεις)
- Γαλακτοειδή θολερότητα του κερατοειδούς, μέσοσφύρους κόρη μη αντιδρώσα στο φως
- Σκληρότητα του βολβού

### Διαγνωστική

- Ιστορικό του πόνου
- Πολύ αυξημένη ενδοφθάλμια πίεση ("βολβός σκληρός σαν πέτρα") κατά την ψηλάφηση του βολβού (με κλειστό το βλέφαρο και κατεύθυνση του βλέμματος προς τα κάτω)
- Τυπική εξωτερική εικόνα του πάσχοντος οφθαλμού

### Προσοχή

- Εξαιτίας της έντονης αντανάκλασης του πόνου μπορεί να μη γίνει αντιληπτό ότι ξεκινάει από το μάτι. Λάθος διαγνώσεις: σκληροειδίτιδα, όγκος εγκεφάλου, εγκεφαλικό επεισόδιο, έμφραγμα μυοκαρδίου

### ΔΔ

- Ενδοεγκεφαλική εξεργασία
- Αρτηριακή υπέρταση
- Νευραλγία στην περιοχή του τριδύμου
- Αρτηρίτιδα της κροταφικής αρτηρίας (νόσος του Horten)
- Ωτολογικές, οδοντικές και άλλες παθήσεις

**Θεραπεία**

- Ανύψωση του κορμού
- Ενδοφλέβια ένεση ακεταζολαμίδης (π.χ. Diamox® 500-700 mg ε.φ.)
- Ένδεχ. οφθαλμικές σταγόνες πιλοκαρπίνης® 1%: 1 σταγόνα κάθε 10 λεπτά ή 1 σταγόνα β-αποκλειστή
- Αναλγησία π.χ. Tramadolol 100 mg
- Ένδεχ. καταπράυνση (π.χ. Valium® 5-10 mg ε.φ.)

**Μεταφορά**

- Άμεση μεταφορά σε οφθαλμολογική κλινική με προσυεννόηση (χωρίς την κατά κανόνα αναγκαία επέμβαση, απειλείται μέσα σε λίγες ώρες μη αναστρέψιμη τύφλωση)